

Økologisk Rødsvingel

Innovation
og vækst

Dyrkningsvejledning 2025

Vækstform og produktionsmål

Rødsvingel er en varig græsart. Der findes kraftigt voksende sorter med lange underjordiske udløbere og mere finbladede sorter uden eller med korte udløbere.

Rødsvinglens varighed gør den velegnet til brug på varige græsarealer til afgræsning - især under tørre jordbundsforhold.

Rødsvingel anvendes tillige i blandinger til plæner, sportspladser, golfbaner og andre grønne områder. Alle typer kan anvendes til disse formål.

Jordbund

Rødsvingel til frøavl lykkes bedst på gode jorde i kystnære områder. På mindre gode jorde bør vælges sorter med lange udløbere.

Humusholdige og vandlidende arealer er uegnede til frøavl af rødsvingel, idet rødsvinglen vil producere for meget bundgræs og for få stængler.

Klima

Da rødsvingel er noget følsom overfor nattefrost i maj måned, bør man ikke avle den i områder, hvor man erfaringsmæssigt har nattefrost i forsommeren. Frødannelsen hos rødsvingel foregår ved fremmedbestøvning og af hensyn til en god bestøvning, bør rødsvingelmarken have "god luft omkring sig".

Dyrkningssikkerhed

Hvis der tages hensyn til de betingelser, der er beskrevet under afsnittene "Jordbund" og "Klima", må rødsvingel betegnes som en sikker afgrøde.

Sorter

Rødsvingel kan opdeles i tre typer:

- Sorter med lange udløbere (rubra rubra eks. Rafael).
Denne gruppe udgør den største del af rødsvingelarealet i Danmark.
Disse sorter bruges både som foder- og plænegræsser.
- Sorter med korte udløbere (trichofylla).
- Sorter uden udløbere (commutata).

Der kan være udbytteforskelle mellem de forskellige sorter og derfor varierer afregningsprisen ofte fra sort til sort. DSV Frø Danmark råder over nogle af de bedste frøgivere i Danmark.

Tusindkornsvægt

Tusindkornsvægten varierer fra ca. 1,0 - 1,3 g.

Sortsskifte

Ved sortsskifte foreskrives der 3 dyrkningsfrie år fra TystofteFonden.

Vær opmærksom på falsk sædskifte.

Spildfrø af rødsvingel mister hurtigt spireevnen i jorden. Derfor vil spildfrø sjældent være et problem i efterfølgende afgrøder.

Udsædsmængde

Der anvendes 8 - 10 kg udsæd pr. ha - mindste mængde i sorter med lange udløbere. Udsædsmængden bør altid fastsættes efter såbedets tilstand. Under normale forhold vil denne udsædsmængde give 125 - 150 pl/m². Ved en god plantefordeling kan 100 pl/m² give fuldt udbytte.

Sådybde

Sådybden bør være 1 - 2 cm - rødsvingel er følsom overfor dyb såning.

Det er dog vigtigt at få frøet i jorden, da det giver en sikker etablering og flere muligheder for ukrudtsbekæmpelse.

Dæksæd

Rødsvingel udlægges altid på maks 12 cm rækker i en dækafrøde.

Om foråret kan rødsvingel udlægges i hestebønner, ærter eller vårsæd.

Ved udlæg i vårbyg bør der vælges en stråstiv sort. Betingelserne for maltbygdyrkning falder godt sammen med udlæg af rødsvingel. Udlæg i hestebønner og ærter giver gode muligheder for, at rødsvingeludlægget får en perfekt start og dermed et højt frøudbytte 1. år. Især rødsvingeltyperne med korte/ingen udløbere sætter pris på en åben afgrøde som hestebønner og ærter.

Ved udlæg i hestebønner og ærter skal man på svære lerjorde være opmærksom på såbedet.

Der harves normalt i 8 - 10 cm's dybde til ærterne og med et lidt knoldet såbed som følge deraf.

Den dybe opharvning øger risikoen for, at rødsvingelfrøet kommer for dybt i jorden.

Halmen fra dæksæden skal altid fjernes hurtigst muligt - dog kan halmen fra vinterraps og ærter snittes, men emterne kan i visse tilfælde give problemer - især efter vinterraps.

Husk at sætte så lav en stub som muligt efter høst af dæksæden. Hvis der er sat mere end ca. 10 cm stub, bør marken pudses så kort som muligt efter, at halmen er fjernet. Forsøg har vist, at en stubhøjde over 10 cm let kan betyde 20% udbyttetab.

Blanding af frø og dæksæd

Det er ikke almindeligt, at frø og korn blandes. Rødsvingelfrøet bør altid sås separat og gerne i mellem dæksædsrækkerne. Det er vigtigt, at dæksæd og rødsvingel sås ca. samtidig for at sikre en god etablering af frøet. Hvis der strigles bør dæksæd og frø sås i samme række.

Væselhale er på en del ejendomme efterhånden blevet et problem i rødsvingelproduktionen.

Den bedste måde at reducere forekomsten af væselhale i rødsvingel, er at udlægge rødsvingel om foråret.

Fremmede græsser

Rødsvingel afregnes efter 3 kvalitetsopdelinger:

- Fri for kvik og "grove" græsarter (hundegræs, rajgræs, engsvingel, timothe, rajsvingel, strandsvingel, knoldrottehale, røgræs, kvik, agerrævehale og hejre-arter).
- Med indhold af 0,6 - 1,0% enårig rapgræs eller væselhale afregnes med 5% fradrag.
- Med indhold af kvik og "grove" græsarter som afregnes med et fradrag på 10%

Vanskelige frøarter at frarens

Haremad, kamille, mælkebøtte, kvik, rajgræs, engsvingel, hundegræs, blød hejre, rapgræsser,

rævehaler og væselhale. Håndhakning og bortlugning sent på foråret kan være aktuelt, når det gælder skræppe og rødknæ.

Sygdomme og skadedyr

Rødsvingel angribes sjældent af sygdomme og skadedyr på økologiske bedrifter.

Gødskning

Efterår 1. år

Rødsvingel bør tilføres 50 - 70 kg N/ha primo september.

Hvis dæksæden er hestebønner og ærter, skal den tilførte mængde N reduceres med 15 - 20 kg/ha.

Svage udlægsmarker kan evt. tilføres 30 kg N/ha straks efter høst af dæksæden og den resterende mængde tilføres i september.

Forår 1. år

Rødsvingel tilføres 30 - 40 kg N/ha i første halvdel af marts. Jo senere kvælstofudbringning, jo større risiko for bundgræs. Svovl er et vigtigt næringsstof for plantens optagelse af kvælstof. Svovl kan tilføres i form af kaliumvinasse som er i pulver form, og det skal blandes op i kalk for at sprede det korrekt. Kaliumsulfat, patentkali, Kieserit, naturgips eller Wigor S og kan anvendes i økologisk produktion, når der udstedes en erklæring fra en økologikonsulent om behovet.

Høst

Det korrekte høsttidspunkt kan bestemmes ud fra bestøvningstidspunktet.

Fra bestøvning til høst går der ca. 30 - 33 dage.

Rødsvingel vil normalt være tjenlig til høst fra den 10. juli til 20. juli.

Direkte tærskning

Rødsvingel er velegnet til tærskning direkte på roden. Det er særdeles vigtigt, at den høstede afgrøde omgående bliver beluftet på tørreriet. Blæseren skal køre de første 2 - 3 døgn - også selvom det er regnvejr. Derefter kan der sættes varm luft til. Et vådt eller solvarmt rødsvingelparti kan i løbet af få timer blive så varmt, at det kan gå ud over frøets spireevne.

Mejetærskerens indstilling

Grundindstillinger:	
Cylinderhastighed:	900-1.000 omdr./min.
Broafstand:	Fortil: ca. 14 mm Bagtil: ca. 10 mm
Halm rotor	Lav hastighed og stor afstand
Emtesold:	Lamelåbning: 10 mm
Emtesoldforlænger:	Lamelåbning: 12 mm Indstilling: Opad-bagud
Kornsold:	Lamelåbning: 7 - 8 mm
Luftretning:	Vindlederen stilles mod emtesoldets midterste del.
Luftmængde:	Start med rigeligt luft og reguler ned, indtil der ikke er spild

Lejesædsvinden bør arbejde så lidt i afgrøden som muligt - samtidig med der foretages en jævn ilægning.

Rumvægt

1 m³ råvare vejer ved normal renhed ca. 200 kg - men kan variere fra 150-250 kg.

Høst som 2. års mark

Ved høst som 2. års mark er det af stor betydning for udbyttet, at der foretages en dyb afpudsning lige efter høst med 2 - 3 cm stub for at fremprovokere nye skud.

Genvæksten afpudses i 5 - 8 cm højde med en eller flere afpudsninger frem til ca. 15. oktober.

Rødsvingel må ikke gå vinteren i møde med for stor pels af hensyn til stængeldannelse, sneskimmel og frostskeer til foråret.

Afregningsgrundlag

Rødsvingel afregnes på grundlag af:

Rent spiret frø: 91,0%

Andre plantearter: 0,2%

EU's kvalitetskrav

EU's minimumskrav til kvaliteten er:

Renhed: 90,0%

Spireevne: 75,0%

Fremmede kulturfrø + ukrudt: max. 1,5%, dog max. 1,0% af en enkelt art

Indhold af kvik: max. 0,5%

Antal skræppe excl. rødknæ: max. 5 stk. i 30 gram.

Hvis der er skræppe eller rødknæ i renvaren ydes der ikke økologitillæg.

Februar 2025, ingen ansvar, læs etiketten inden brug.